

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **A. M. A.**, zast. JUDr. Pěvou Skýbovou, advokátkou, se sídlem Bartošova 4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 18. 1. 2008, č. j. 56 Az 56/2007 - 83,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni stěžovatele, JUDr. Pěvě Skýbové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4800 Kč, která jí bude vyplacena Nejvyšším správním soudem do 60 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení rozsudku uvedeného soudu ze dne 18. 1. 2008, č. j. 56 Az 56/2007 - 83, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-10-49/LE-PA03-PA03-2007, ze dne 22. 3. 2007, kterým stěžovateli nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13, § 14 a § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana

stěžovateli již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele, a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatele.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad na hmotně-právní postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal

a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Zde je nutné uvést, že stěžovatel žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil a Nejvyšší správní soud se mohl otázkou přijatelnosti jeho kasační stížnosti zabývat pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

Z obsahu správního a soudního spisu vyplývá, že stěžovatel o udělení mezinárodní ochrany požádal dne 2. 2. 2007. Svoji vlast, kde žil v Kinshase, opustil dne 28. 12. 2006, do České republiky přicestoval letecky, s mezipřistáním v Paříži. Jako důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že po smrti otce (1999) byl pronásledován tajnými službami za protistátní činnost. Po smrti otce celá rodina uprchla do sousedního Konga. Matka s mladšími sourozenci poté odjela do Francie, kde dostali azyl. On do Francie odejet nemohl, protože pro všechny členy rodiny nebylo dostatek prostředků. V roce 2003 se vrátil do Kinshasy za účelem studia. Na státní orgány, ani na orgány nevládních organizací v zemi původu se se svými problémy neobrátil. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že nebyl nikdy trestně stíhán. Pohovor byl veden za přítomnosti tlumočníka. V dalších výpovědích a v obsahu žaloby se objevila řada rozporů a nesrovnalostí, v důsledku čehož se postupně měnící tvrzení stěžovatele jeví jako značně nevěrohodná. V podrobnostech se s těmito otázkami velmi detailně vypořádal krajský soud. Současně je třeba uvést, že stěžovatel se pokusil o přechod do Spolkové republiky Německo s cizími doklady, byl zadržen, a následně mu bylo dne 11.1.2007 uděleno správní vyhoštění z území České republiky na dobu 5-ti let.

Kasační stížnost stěžovatel podává s odkazem na důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s.ř.s.

V kasační stížnosti stěžovatel zejména namítá, že správní orgán nezjistil všechny rozhodné okolnosti a nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a tak porušil příslušná ustanovení správního řádu. Stejně tak namítá, že správní orgán se měl vypořádat s případnými nároky na udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Dále stěžovatel uvádí, že správní orgán nedostatečně posoudil možnost udělit stěžovateli doplňkovou ochranu, a zdůrazňuje, že správní orgán byl povinen rozhodnout o vztažení překážky vycestování, což neučinil. V závěru stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Brně k novému projednání a rozhodnutí.

Stěžovatel samostatným podáním požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 11. 4. 2008, č. j. 56 Az 56/2007-107, stěžovateli ustanovil pro řízení o kasační stížnosti zástupkyni JUDr. Pěvu Skýbovou, advokátku se sídlem AK Bartošova 4, Brno.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel, prostřednictvím své zástupkyně, předložil soudu dvě čitelné kopie článků a značně špatně čitelnou kopii policejního předvolání, které podle tvrzení stěžovatele prokazují, že je v Kinshase hledán policií.

Žalovaný správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek Krajského soudu v Brně byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Závěrem navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně zamítl pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že jak vyplývá z rozhodnutí soudu, krajský soud se podrobně a argumentačně přesvědčivě vypořádal se všemi žalobními námitkami stěžovatele, se závěry krajského soudu se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud a také na ně v podrobnostech odkazuje. Námitky stěžovatele uváděné v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud považuje za nedůvodné, a to jak s ohledem na obsah spisu a s ním spojená skutková zjištění, tak i s ohledem na obsah odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu i krajského soudu, kde se oba tyto orgány s relevantními skutečnostmi dostatečně vypořádaly. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje i s tím, že stěžovatelem v průběhu řízení předkládané nejružnější články apod. korespondují s údaji, které měl správní orgán k dispozici. Jednalo se o obecné informace, které nemají konkrétní dopad na osobu stěžovatele ani na důvody, pro které měl opustit svoji vlast. To v plném rozsahu platí i pro písemnosti doložené při doplnění kasační stížnosti. Ani z kopie předvolání policie nevyplývají žádné skutečnosti, které by cokoliv měnily na zjištění a rozhodnutí žalovaného správního orgánu.

Námitkami uplatněnými v kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud převážně opakovaně již zabýval a vypořádal se s nimi jako nedůvodnými již ve svých dřívějších rozhodnutích.

Pokud jde o námitky porušení správního řádu ve spojení s namítaným nedostatečným zjištěním skutkového stavu, aniž stěžovatel jmenovitě uvádí, v čem konkrétně jsou tato porušení spatřována, tato nejsou způsobilá k bližšímu přezkoumání, jak Nejvyšší správní soud vyjádřil např. ve svém rozsudku ze dne 25. 4. 2006, č. j. 5 Azs 277/2005 - 54, www.nssoud.cz, nebo v rozsudku ze dne 4. 7. 2006, č. j. 4 Azs 387/2005 - 66, www.nssoud.cz. Judikatura Nejvyššího správního soudu poznamenává, že námitky musí být zcela konkrétní. Námitka směřující proti nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu věci, aniž by stěžovatel jakkoli blíže konkretizoval, které další důkazní prostředky si měl žalovaný v předcházejícím řízení opatřit a k důkazu provést, byla Nejvyšším správním soudem řešena např. v rozhodnutí ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 - 37, publikovaném pod č. 312/2004 Sb. NSS, v němž byl vysloven následující závěr: *Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění*

jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy „necht' si každý střeží svá práva“; proto nemůže stěžovatelka v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistily důsledně skutečný stav věci, pokud sama neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí. Uvedená otázka byla předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu dále také např. v rozhodnutí ze dne 29. 10. 2003, č. j. 4 Azs 4/2003 - 68, publikovaném na www.nssoud.cz, dle něhož: *Pojem odůvodněný strach z pronásledování* [§ 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu] je neurčitý právní pojem, jehož definici neobsahuje žádný právní předpis. Soud v tomto případě přezkoumává, zda ve vztahu k danému pojmu byla uplatněna zásada materiální pravdy ukládající správnímu orgánu povinnost zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a zda na základě takto zjištěného stavu věci správní orgán dle logických pravidel kvalifikovaně rozhodl. Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud z obsahu správního spisu ověřil, že žalovaný citovanému požadavku bezezbytku dostal a ani krajský soud nepochybil, pokud v tomto směru shledal námitku stěžovatelky nedůvodnou.

V posuzované věci není sporu o tom, že stěžovatel s tvrzenými problémy a žádostí o pomoc neobrátil ani na příslušné státní orgány ve vlasti, ale ani na orgány nevládních organizací, popř. orgány OSN, v zemi původu působící, a nevyužil tak všech dostupných prostředků, které ve vlasti měl k dispozici. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje na své rozhodnutí ze dne 19. 2. 2004, č. j. 7 Azs 38/2003 - 37, zveřejněné na www.nssoud.cz, v němž dospěl k následujícímu závěru: *Za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí, nikoliv takové negativní jevy, které státní orgány cíleně potírají a čelí jim.* Rovněž v rozhodnutí ze dne 2. 3. 2005, č. j. 4 Azs 271/2004 - 37, publikovaném pod č. 1347/2007 Sb., Nejvyšší správní soud konstatoval, že: *Za pronásledování či odůvodněný strach z něho by ... mohla být pokládána jen taková situace, kdy by ze strany orgánů státní moci docházelo k perzekuci osob pro jejich náboženskou orientaci, popř. k systematickému odmítání poskytovat jednotlivcům ochranu před šikanou vyvolanou netolerancí k jejich náboženskému vyznání.* O žádný z výše uvedených případů se však v projednávané věci nejedná.

Nad rámec potřebného odůvodnění Nejvyšší správní soud poznamenává, že žalovaný správní orgán se podrobně zabýval situací v Konžské demokratické republice a tuto zjišťoval a vyhodnocoval na základě řady objektivizovaných podkladů či zpráv (Zpráva Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv v za rok 2002, Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR, Dvacátá zpráva generálního tajemníka o Misi OSN v Konžské demokratické republice ze dne 28. 12. 2005, výroční zpráva Human Rights Watch o situaci v zemi za rok 2005, Směrnice o posuzování žádostí o azyl MV Velké Británie z listopadu 2006, aktuální informace České tiskové kanceláře). To zřejmě také bylo důvodem, proč správní orgán posuzoval žádost v nezkráceném řízení, když z důvodu, že stěžovateli bylo uděleno správní vyhoštění, mohl a měl s ohledem na dikci § 16 odst. 2 zákona o azylu žádost stěžovatele bez dalšího zamítnout jako zjevně nedůvodnou. Ostatně i v tomto směru má Nejvyšší správní soud také již ustálenou judikaturu - viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2005, sp. zn. 4 Azs 395/2004, www.nssoud.cz, kde se uvádí: *Žádost o azyl podaná nikoliv bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co byl žadatel zadržen policií a*

bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, svědčí o účelovosti takovéto žádosti. Kromě toho Nejvyšší správní soud již opakovaně také judikoval, že Zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné [§ 16 zákona o azylu], znamená, že neprobíhá dokazování ke zjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu., např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2004, sp. zn. 4 Azs 35/2003, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud neshledává důvodné ani ostatní námitky stěžovatele k otázce humanitárního azylu, doplňkové ochrany a překážky vycestování. Žalovaný správní orgán i krajský soud se otázkami humanitárního azylu a doplňkové ochrany zabývaly a podle názoru Nejvyššího správního soudu také dostatečně vypořádaly, když posoudily a vyhodnotily, že stěžovatel v průběhu řízení neuvedl žádné skutečnosti zvláštního zřetele hodné, které by mohly vést k udělení humanitárního azylu, stejně jako žádné skutečnosti, které by opodstatňovaly doplňkovou ochranu. Pokud jde o námitku stran nerozhodnutí o překážkách vycestování, ta zřejmě pramení z neporozumění právní úpravě. Tento institut je platnou právní úpravou opuštěn a překonán, a je nahrazen zmiňovanou doplňkovou ochranou, o jejíchž podmínkách v případě věci stěžovatele v řízení jednáno a rozhodováno bylo.

Pokud jde o hodnocení předpokladů pro udělení humanitárního azylu Nejvyšší správní soud přece jen ještě dodává, že udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda v daném případě byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s.ř.s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Tomu ostatně dlouhodoběji koresponduje i konstantní soudní judikatura. Podle dřívější judikatury se *rozhodování o tom, zda bude udělen azyl podle § 14 zákona o azylu, děje ve volné úvaze správního orgánu; podle této judikatury se ani nejedná o „právo“, na němž by mohl být někdo zkrácen – viz např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 771/2000 či usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02. Rovněž tak ze stávající konstantní judikatury vyplývá, že správní soudy mohou přezkoumávat rozhodnutí správních orgánů vydané v návaznosti na ustanovení § 14 zákona o azylu pouze omezeně, a to z hlediska mezí správního uvážení, popř. z hlediska jeho případného zneužití. K tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, www.nssoud.cz, kde bylo uvedeno: „Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“*

Nejvyššímu správnímu soudu tak nepřísluší posuzovat, zda v souzené věci došlo k naplnění důvodů hodných zvláštního zřetele, nýbrž přísluší mu pouze zhodnotit, zda krajský soud napadané rozhodnutí žalovaného řádně přezkoumal. A tady Nejvyšší správní soud, obdobně jako soud krajský, shledal, že žalovaný správní orgán se situací stěžovatele dostatečně zabýval, překročení mezí správního uvážení ani libovůli v rozhodnutí žalovaného však nezjistil.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatel sám žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

S ohledem na to, že zástupkyně stěžovatele, JUDr. Pěva Skýbová, byla ustanovena soudem, přiznal Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 8 s. ř. s. uvedené zástupkyni za zastupování v řízení o kasační stížnosti odměnu, sestávající se z odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby [a 2 100 Kč - § 11 odst. 1 písm. b), d), ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky] a dvou režijních paušálů (a 300 Kč - § 13 odst. 3 téže vyhlášky). Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 4 800 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. července 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu